

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 22.

Magyar kereskedelem.

(K. Ö.) A kereskedelemügyi miniszter a tisztességtelen verseny törvényhozási korlátozásáról egy tervezetet dolgoztatott ki és azt véleményadás végett megküldötte az összes illetékes tényezőknek.

Aki őszintén akarja a kereskedelem tisztességét, — annak azt is kell óhajtania, hogy a kereskedelemben lábra kapott tisztességtelen eljárások megakadályozása, törvény útján hathatós módon fogantassék. Fájdalom, ennek szükséges voltáról illetékes tényezőink nincsenek meggyőződve. Hiszen tudjuk, hogy mi előtt ez a törvénytervezet napvilágot látott volna, az volt az általános nézet, hogy a kereskedelem kinövéseit a meglévő törvények keretein belül is orvosolni lehet. A miniszteriumban szerencsére más volt a felfogás. Ezt a mindennapi tapasztalat is igazolja. Mert a sok törvényes rendelkezés dacára a tisztességtelen verseny ismeretes kinövései ellen sikeresen nem lehetett védekezni. Hogy ezt megteheszük, egy speciális rendelkezésű törvény megalkotására van szükség, mely hivatását úgy rendészeti, mint kereskedelmi, társadalmi szempontból teljesíteni képes.

Szociálpolitikai szempontból el nem zárkozhatunk azon követeléstől, hogy a magyar kereskedelemben a realitás és a szoliditás elvei mindenkor érvényesül-

jenek. Realitás nélkül a kereskedelem sem közgazdasági, sem szociális feladatát teljesíteni nem képes. Egy kereseti osztálynak egzisztenciáját veti kockára és társadalmi keretek egészséges kialakulásának vet gátat. A hitelviszonyokat aláássa és a külföldi összeköttetéseket lehetlenné teszi. Enélkül pedig kereskedelem boldogulni nem tud. Ne ebben keresse a boldogulás létfeltételeit, mint azt a magyar kereskedelem teszi, de a szoliditás elveire támaszkodva, a hazai termelésnek feleslegét juttassa piacra.

Franciaország volt az, mely a szabad ipar és szabad kereskedelem elveit először érvényre juttatta. A szabad versenynek azonban a tisztességtelen verseny nem folyománya, csak kinövése. És bármennyire is ellene vagyunk a korlátlan kereskedelem és iparszabadságnak, a czéhrendszer szabadságot korlátozó keretei után nem kívánczunk vissza. Beérjük a szabad forgalom biztosításával, távol tartva ettől organikus intézkedésekkel a szabad versenyből folyó kinövéseket és visszaéléseket. Erre az álláspontra helyezkedett Franciaország is, mely aminthogy első volt a szabadság kreálásában, ugyancsak első volt a tisztességes verseny védelmét célzó törvényhozási intézkedések megtételében.

A korlátlan szabadság hangoztatása gazdasági téren jó lehet jelszónak, de a nemzeti boldogulásnak kizárólagos tényezője nem lehet. Belátták ezt az összes nyugati kulturállamok, melyek Franciaország példája után indulva, a

szabad versenyt a tisztességtelen verseny ellen oltalmazzák. Hiába agítálnak nálunk azzal, hogy ez a szabadság korlátozása. Nem az, inkább védelmébe veszi a szabadságot, hogy mindenki jogait háborítatlanul gyakorolhassa. A társadalom a tisztességes versenyben fejtsse ki a szabadságot adta jogait és akkor nem lesz érdekosztály, mely a forgalom szabadságának védelmére ne kelne.

A magyar kereskedelmet mi magyarrá és tisztességesé akarjuk tenni.

Először tisztességesé. Hogy megerősödjék, hogy úgy a belföldön, mint a külföldön hitelképesé legyen. A sok hitelcsalás, a sok bukás aláásták reputációját. De minthogy nem az egyesről van szó, hanem egy a társadalmi létre szükséges kereseti osztály fentartásáról, a tisztességtelen verseny törvényhozási korlátozását szükségesnek tartjuk. A ki ez ellen agít, az a szabad verseny kinövéseit szankcionálja.

Magyarrá akarjuk tenni a kereskedelmet, azaz nemzetivé. Ez nehéz dolog. Mert a kereskedelem, mint közvetítő tényező ridegen szokott a nemzeti érdekektől elzárkózni, a mit megkönnyít a tőke-termelés. A nemzeti érdekek ápolása hazafiui dolog; az anyagelvűség és önzés korában hazafiságra hivatkozni lehet ugyan, de lesz-e eredménye, nagyon kétséges. Az iparpártolási akcióban a kereskedelmi osztály hazafisága is tényezőként szerepel. Jele annak, hogy a hazai érdekek ápolása szükséges, szükséges első sorban a kereskedői osztály érdekében, mely a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Elvitték az eszét.

Írta: S. B.

Hiába mosolyognak kedves olvasóim, mert szentül úgy történt, ahogyan a cím mondja. Szurkos Mihálynak, amíg ő kelme átrándult a városba bőrt vásárolni, — elvitték az eszét — egy nagy ládába.

A felesége adta oda a kisbírónak. Ugy ám! Oda adta az asszony azt a nagy ládát, amibe Szurkos Mihálynak az esze húzta meg magát nagy titokban.

Na de elmondom rendre a dolgot, úgy ahogy történt, hogy önök is megértsék kedves olvasóim . . .

. . . Aminthogy minden tisztességes falu, azoképpen haladt Gyökér is a mai korról. Ujabb-ujabb egyesületek, kaszinók, körök alakultak itt is nap-nap után.

Nagyon kicsi falucska volt ez a Gyökér. Számottevő intelligenciáját a tíz újjunkon is összeszámíhattuk volna.

Az a néhány ember se törődött semmivel és így annak az egypár iparosnak nyílt alkalom a közügyek terén munkálkodni.

Szurkos Mihály, a falu becsületes csizma-iaja vitte a vezérszerepet.

Őt tartotta legokosabb embernek a falu népe. Meg is felelt Szurkos uram a beléje helyezett bizalomnak tisztességgel.

Olyan dikciókat vágott ki egy-egy társasestélyen, hogy még a falu tulajdonképpen esze: a jegyző is csak úgy meresztette a szemét csodálkozásában.

Még felolvasást is tartott hébe-hóba. Olyan sikerült szépirodalmi munkát, vagy gazdasági cikket olvasott fel sokszor, hogy a legnevesebb írónak is dicséretére vált volna.

— Hej! nagy eszű ember ez a Szurkos Mihály! — mondogatta ilyenkor a hallgatóság.

Ő pedig büszkén, mosolyogva koczogott a körből haza, de már az uton egyre azon törte a fejét, hogy miféle új indítvánnyal lepje meg az „Olvasókör“ tagjait.

— Megvan! — kiáltott fel magában amikor hazaérve az utcáján belépett.

— Hála Istennek! — csapta össze kezét nagy örömmel az asszony, aki éppen a két inast adjusztálta. — Hol találtad meg édes Misim?

— Mit, te asszony? — kérde álmélkodva Szurkos Mihály.

— Hát a malaczkokat! — felelte a maiszterné.

— Ej, süsd meg a malaczaidat! Mit törődök én veled, amikor nekem ismét egy új eszmém van! — dühösködött Szurkos Mihály és ott hagyva feleségét, a műhelybe ment.

Az asszony szörnyen mérges lett erre a beszédre és az ura után rohanva csipőre tette a két kezét.

— Ugy! Semmi közöd a malaczkokhoz? — kezdte a magas c-n a maiszterné. — Hát mi-

hez van közöd? Csak bolondságon töröd a fejed mindég, pedig abból nem élünk meg. A kisbíró is már három hete vár a csizmájára és te csak a bolondot járod . . .

— Asszony! elég legyen már a kelepelésből! — ordított nagy haraggal Szurkos Mihály és a lábszija után nyúlt.

Abban a pillanatban elcsendesedett a maiszterné asszony. Szinte észrevétlenül sompolygott ki a műhelyből és a malaczkok keresésére indult.

. . . Másnap este gyűlésre jöttek össze a kör tagjai. Szurkos Mihály kívánságára lett összehívva ez a gyűlés.

Neki volt egy fontos indítványa. Leakarta főzni az ország összes faluit, sőt még több nagyobb várost is.

Ugyanis az olvasókörben egy kis muzeum-félt akart létesíteni régiségekből.

— Én nagyon sok mindennel hozzájárulok, — mondotta beszédje végén Szurkos Mihály. — A többek közt van egy fél ágyugolyóm, amin még a nagyapámnak a szép apja puhította a bőrt. Értékes történelmi tárgy. Ettől is megválnok a szent ügy, érdekében . . .

— Eljen! — zúgott a tömeg és nyomban kimondták a muzeum létesítését.

Megalakították a bizottságot, melynek hivatása volt a tagok által ígért régiségeket összedetni és rendezni . . .

. . . Pár nap mulva komoly ábrázattal állított be a kisbíró Szurkos Mihályhoz, aki véletlenül nem volt otthon.

nélkül a boldogulás eshetőségeit megtalálhatja ugyan, — de sohasem lehet magyarrá.

A Reichsrath megnyitása.

Az osztrák Reichsrath megnyitása iránt, mely ma ment végbe Bécsben, óriási érdeklődés mutatkozott, minthogy tudvalevőleg ma volt bemutatkozandó a Körber-kabinet is.

A parlament épületét már korán reggel igen nagy néptömeg fogta körül és óriási versengés folyt a jegyekért. A nagy népcsoportra való tekintettel a rendőrséget is megerősítették.

Már másfél órával az ülés megnyitása előtt szorongásig megteltek a karzatok, melyekben az osztrák közéletnek számos előkelősége volt látható, a képviselők is már egy órával az ülés előtt ellepték a termet és nagy érdeklődéssel várták a kabinet belépését.

Ez aztán menten az ülés megnyitása után megtörtént. A teremben, a karzaton nagy mozgás támadt és Körber azonnal fölkel, hogy elmondja programmszerű beszédét.

A Ház nyugodtan hallgatta. Csak néha hallatszott zugás. Tetszésnyilvánítások csak elvétve hallatszottak.

Déli fél 1 órakor Körber még mindig beszél.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, febr. 22.

Perczel Dezső elnök az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után áttérnek a napirendre,

Visontai Soma: A lefolyt vita után olyan látom a helyzetet, milyen a letarolt mező. Elismerem, hogy igaza van a miniszterelnök urnak, midőn úgy találja, hogy ideje volna már a nagyszabású vitát behatárolni, de kétségtelen, mégis előállhatnak oly mozzanatok, melyek a képviselőt arra indítják, hogy felvegye a vita fonálát. A nemzetiségi kérdésben igazat ad a miniszterelnöknek abban, hogyan kell felépíteni

A majszterné fogadta ezt a tisztos hivatalos személyt.

— Ugy-e a csizmaért jött édes lelkem? — kérdezte Szurkosné a kisbíró.

— Azt is elvinném, majszterné asszony, de nem éppen azért jöttem.

— Hát mi hozta ide, kisbíró ur?

— Valami régi portékáért jöttem volna, amit a majszter ur ígért vót.

— Hm... ezt nem értem! — mondá Szurkosné csodálkozó képpel.

— Hát én se értem, — hagyta helybe a kisbíró, — de annyi bizonyos, hogy kora reggel óta mindég ócskaságokat hordok össze. Egyik egy kopott imádságos könyvet nyomott a kezembe, a másik egy rossz, kitört lábu szék. amin állítólag valamikor valami hadvezér ült...

Nem mondhatta tovább a kisbíró, mert a majszterné belevágott:

— Értem már a kisbíró uramat, hogy miért jött. Vigye el ezt a ládát, mert ezen meg egy nagy generális ült egyszer, míg az uram nagyapja mértéket vett neki.

— Tele van az régi könyvekkel, azt is használják fel! — kiáltott a kisbíró után az asszony. — Legalább nem tölti vele többet az időt Misi, — tette hozzá suttogva.

... Alig jött haza Szurkos Mihály, rögvest elébe állott az asszony és elmondta ezt a dolgot...

— Asszony! — ordított Szurkos Mihály — tudod-e, hogy az édes eszemet addad oda?

az egységes magyar államot. Abban is igazat ad neki, hogy a magyar állam, a mely fajok, nyelv és származás szerint egymástól különböző állampolgárokat foglal magában, ne az ő taszító, hanem vonzóerejével hasson, az ő súlyával, tekintélyével és szeretetével. De fájdalom, mint mindennek, a mi nem tettek alakjában állítatik oda a társadalom vagy az állam elé, hanem csak formulában, ennek a Széll-féle formulának is meg van az a hibája, hogy csak formulaként jelentkezett. Az csak tatractos szólam, de a melyek keretébe a tartalmat, vagy a jövőnek kell belevenni, vagy nekünk kell azt a tartalmat megalkotni. Egy magyar állam, a mely maga veszi fel a szolgaság jármát, a mely a monarchiában nem érvényesíti az ő természetes súlyát, a mely ott, hol jogainak kivívásáról van szó, meghátrál, a mely Ausztriával szemben soha nem erőt, hanem gyöngeget árul el, a mely nem tudja érvényesíteni nemzeti nyelvét az egész vonalon, a mely megszünteti a honvédségnek alapvető intézményeit (Ugy van!) a közös vezérkarba osztja be annak legerősebb támaszait, az a súlyát, hatalmát sem kifejezni, sem érvényesíteni soha sem fogja tudni. (Ugy van!) Ezért t. képviselőház a nemzetiségi kérdés szorosan összefügg a magyar közjogi kérdéssel és ezért most alkotmányunkban és közjogi törvényeinkben rejlő erőket kell érvényesítenünk és az ezekkel szoros kapcsolatban álló tényezőket, ilyen a magyar nemzeti kultúra, ilyen a magyar társadalomnak helyes alapon való fejlesztése és ilyenek a helyes irányban kifejlődött erkölcsök. Ez a vonzóerő feltételezi a helyesen fejlődő kulturát és ezért a színházaknál elterjedt bizonyos ledér irányt, erkölcsstelen felfogást kárhoztatja, mely sem szórakozást, sem szellemi táplálékot nem nyújt.

A szociáldemokrata elvekről szólva sajnálattal látja, hogy ezek elől a miniszterelnök teljesen elzárkózott. Pedig ez rossz taktika. Emlekszik-e, hogy az egyházpolitikai reform hogy keletkezett? Taktikai huzás volt egy kiváló államférfi ellen. A miniszterelnök azzal, hogy teljesen eltorlaszolja magát a titkos és általános választási jog elől, félő, hogy nagyon is sok anyagot juttatott már azok kezébe, kik figyelemmel kísérik tetteit s biztos lehet benne, hogy éppen ezzel a kérdéssel fogják kiugratni székéből, melybe pedig — úgy lehet — a sors által hazája érdekében missióval ültetett.

Kossuth Ferencz Széll Kálmánhoz megy és beszélget vele. A szónok elhallgat. Kossuth feláll s kíváncsian néz Visontaira.

Visontai: Kérem, csak méltóztassék tovább beszélgetni, (Derűliség).

Kossuth nevetve megy helyére.

A szegény majszterné azt hitte, hogy megbomlott az istenadta, olyan borzasztó képet vágott.

— Hát tán a fejedben hordod te is az eszedet, vagy mi?

— Nem érted azt, te szerencsétlen asszony! Tönkre tettél, ki fog nevetni az egész falu.

Szurkosné most már határozottan azt hitte, hogy megbomlott az ura és ki akart rohanni, hogy segítségért kiáltson.

De a felbőszült csizmadia visszatartotta.

— Egy tapodtat se innen asszony! — kezdé egy kissé csendesebb hangon. — Tudd meg, hogy reggel elhurezolkodunk a faluból, mert nem akarok a csufja lenni...

És el is költöztek, anélkül, hogy bucsut mondtak volna még a szomszédoknak is.

De jól is tette Szurkos Mihály, hogy úgy sietett eltűnni a faluból, mert alig két nap múlva ő róla beszéltek még a gyermekek is.

Kittűt ugyanis, hogy abban a nagy ládában tartotta Szurkos Mihály az eszét.

Régi könyvekkel, naptárakkal volt tele az a láda és azokból irogatta ki azokat a felolvasott dolgokat, meg pohárköszöntőket az a becsületes csizmadia.

Na de a majszterné nem tudott a dologról és így nem is sejtette, hogy a tulajdon édes urának az eszét viszi a kisbíró abban a ládában.

Pedig úgy volt!

Visontai. A nemzetiségi kérdésben azt az álláspontot foglalja el, hogy elnézéssel és jóakarattal lehet velük bánni, de az izgatók ellen a legkérelmezhetőbb szigort kívánja alkalmazni.

Visszatérve az általános választásra, a miniszterelnök azzal érvelt, hogy nem szeret — sőtétben ugrani. Ez is elv. Mondjuk: ó-konzervatív elv, a maradiság elve. Nem a sötétben való ugrás ez, hanem a világosságba való ugrás. Azt is mondta a miniszterelnök, hogy a választói jogban csak azok vehetnek részt, akik a hatalmon vannak.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem ezt mondtam.

Visontai: Ez volt értelme. A jogfosztottak százezrei nem szavazhatnak, csak a kiváltságosak. Ez a jogegyenlőség. Ilyen nálunk a demokrácia. Olvassa az újságban, hogy a gentry-kaszinó elnöke, egyik volt miniszterelnökünk a demokrata körben felolvasást fog tartani. Köszönjük ezt a demokráciát, nem elég.

Jusztó Gyula: Hallatlan! A demokrata körben felolvas, de a saját kaszinójában nem vesznek fel zsidót. Ez aztán demokrácia.

Visontai: A miniszterelnök osztálykülönbséget állított fel. Nem fogadja el a javaslatot.

Elnök a vitát bezárja.

Széll Kálmán miniszterelnök röviden felel. Egyszerűen kijelenti, hogy nem akart osztálykülönbséget felállítani, hanem tételes törvények alapján akarja a választási jogot kiterjeszteni nem pedig korlátlanul. Molnár Jánosnak is röviden felel.

Molnár János személyes kérdésben kijelenti, hogy ő csak közeledést akart elérni az általános választói joghoz, mert tudja, hogy az ma meg nem valósítható.

A tételt elfogadták.

A vármegyék tételénél

Török Bertalan szólalt fel, aki az államtudományi vizsgáknak a jogtudományi vizsgákkal egyesítését kéri, mert a vármegyei tisztviselők magasabb képzettsége csak így módon érhető el.

A tételt elfogadja.

A központi kormányzat tételénél

Kálmán Károly kívánja, hogy főispánok, alispánok és mindenféle ispánok menesztessenek, (Derűliség.) fizetés helyett más valamivel fiztessenek ki. (Derűliség.)

Az anyakönyvvezetés tételénél felszólal

Pader Rezső, aki az e téren uralkodó mizériákat sorolja föl. Az anyakönyvvezetői intézmény abszolte nem népszerű. Szabaduli akarunk tőle, bizonyítja az a vers is, mely az anyakönyvvezetőkről a Budapesti Naplóban jelent meg, abból az alkalomból, mikor a főváros a belügyminiszterre szólt az anyakönyvi hiva'lok szaporítását. Felolvassa a verset (mely bár elég rossz, helyenkint derűliséget kelt). Valóságos átutalási eljárás folyik az anyakönyvi hivatalok terén. Nem fogadja el a tételt, mint főlétsleges kiadást.

Kálmán Károly az anyakönyvvezetők ellen, az állam summus pontifexi ellen szól.

A tételt elfogadták.

Elnök jelenti, hogy interpellációk vannak s javasolja, hogy térjenek át azokra.

Interpelláció a pénzügyminiszter urhoz!

Boda Vilmos a következő interpellációt intézi a kereskedelmi miniszterhez:

Tekintve, hogy Schwarcz János és Társai báttaszéki lakosok adóügyében, úgy az alsóbbfoku hatóságok, mint a közigazgatási bíróság azért állapította meg nevezettek adókötelezettségét, mert a kir. közjegyzőnél felvett okiratban tévesen az lett felvéve, hogy Schwarcz és Társai Kulán fő-, Báttaszéken pedig fióktüzlettel bírnak.

Tekintve, hogy a közjegyzői okirat kiállítása alkalmával jelen volt üzlettárs a magyar nyelvet nem bírva oly mértékben, hogy a fiók-üzlet elnevezést megérthette és ebből kifolyólag a tévedést felderíthette volna,

tekintve végre, hogy a báttaszéki helyi hatóság épen úgy, mint a községnek borke-reskedői, sőt az egész lakosság igazolni képes, hogy Schwartz János és Társai Báttaszéken fiók-üzlettel soha sem bírtak, mégis e czimen 4456 korona és 80 fillérrel mégis tetemes adóval rovatlak meg.

Kérem a t. pénzügyminiszter urat, hajlandó-e ezen ügyben vizsgálat tartását elrendelni és a fejleményekhez képest a jogtalan kirótt adó törlése iránt intézkedni.

Boda Vilmos ezután kérdést intézett a kereskedelmi miniszterhez a Tolnavármegye, másrészt pedig a cs. kir. szabadalmazott gőzhajózási társaság közt létrejött szerződés tárgyában.

Hegedüs Sándor előzetes válaszában kijelenti, hogy az ügyet sürgősen és pártatlanul el fogja intézni.

Szell Kálmán miniszterelnök betérjeszt két jelentést a Horvátország és Magyarország közötti zárszámadási viszonyról.

Az ülés 1 órakor végződött.

Délafrikai háború.

London, febr. 22. A Timesnek jelentik Cradockból 19-iki kelettel, hogy ott azt hiszik, hogy Fokvárosban elmúlt a lázadás veszedelme. A lakosság arra törekszik, hogy nyíltan juttassa kifejezésre lojalitását.

London, febr. 22. A Strandarnak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: Az *Argus* című idevaló lap Paardebergből 20-iki kelettel táviratot kapott, amely szerint *Cronje* tábornok odaérkezett. Csapatái erős gránátüznek vannak kitéve. A burok kétségbeesetten ellent állnak.

London, febr. 22. A »Morning Post«-nak jelentik Chieveleyből 20-iki kelettel: Keresztültörtünk a Ladysmithet ostromló burok vonalán. Heves ütközetnek nézünk meg elébe, de a burok szárnyát teljesen visszaszorítottuk és több erős védelmi pozíciót vettünk be. További előnyomulásunkra nagyon értékes támaszpontokat biztosítottunk magunknak és az ellenséget, ami a natáli harctérrel illeti, Elandslaagte óta először futamítottuk meg újra. Az angol katonák az éjjel a búr sátrakban aludtak az elfoglalt dombok tetején. Egyenesen beláthatunk Ladysmith városába. A csapatok mind nagyon lelkes hangulatban vannak.

London, febr. 22. A Times azt írja egy cikkében, hogy *Roberts* lord hallgatásának többféle magyarázata lehet. Úgy látszik azonban, bizonyosra vehető, hogy az a komoly operáció, amelybe *Roberts* rendkívül nehéz viszonyok között bonyolódott, még nem fejeződött be teljesen és véglegesen.

A *Standard* ezt írja: Ha azok a segítő csapatok, amelyeket *Joubert* tábornok *Cronje* tábornoknak küldött, mindjárt a *Roberts* lord legújabb mozdulatáról szóló jelentés megérkezése után indultak el, egy részük még jókor érkezhettek oda,

hogy a megszorult *Cronjének* a felső Modder-folyó mellett segítségére legyen. Nagyon valószínű azonban, hogy az angolok megsemmisítik vagy legalább szétverik *Cronje* hadseregét, mielőtt a natáli burok segítségére jöhetnek.

London, febr. 22. A Timesnek jelentik Chieveleyből 19-iki kelettel: Abban a búr táborban, amelyet az angolok bevettek, egy levelet találtak, amely segítséget kér. Megtalálták a választ is, amelyben az áll, hogy 150 embert odaküldenek, de többet nem lehet, mert a Ladysmithet ostromló haderőből senkit sem lehet nélkülözni.

Az angolok veresége.

Brüsszel, febr. 22. Egy ide érkezett hír szerint *Kronjének* sikerült *Schalkburggeral* és másik két elszakított hadcsapatával egyesülnie mielőtt még *Roberts* a harcot feltudta volna vele venni. Az így egyesült csapatok körülbelül egyenlő erejűek az üldöző angol haddal, a mi csakhamar ki is tűnt abból, hogy *Kronje* most már az egyesült hadcsapataival nem is késlekedett felvenni a harcot *Roberts* lorddal és őt az angolok nagy veszteségével visszaverte. *Roberts* eddigi üldöző hadjáratában mintegy 1000 embert veszített.

London, febr. 22. Londonban a háború ily igen válságos mozzanatai között a legnagyobb izgatottsággal várják a *Roberts* hadműveleteinek eredményéről szóló híreket. Valóságos rémületben vannak, hogy *Roberts* lord *kelepczébe* került.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Febr. 24. Az országos honvéd segélyző-egylet közgyűlése.
Márczius 8. Bihoreána közgyűlése.
Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

* **A király a huszárkiallításon.** Mint fővárosi tudósítónk távirja, a király tegnap délután megtekintette az Iparművészeti Muzeumban a párisi magyar kiállítás tárgyait. Ez alkalomra egész délután zárva volt a muzeum 1 órától 5-ig, illetve csak a nagyközönségnek volt zárva s a kiállítást pedig egészen újra rendezték. Nagy előkelő közönség gyűlt egybe a király tiszteletére a muzeumba: a kormány tagjai, főpapok, köztük *Vaszary* Kolos hercegprímás, dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok-püspök s a főrangú arisztokrácia több tagja. Két óra volt, a midőn a király *Paar* gróf és *Bolfras* főhadsegédek kíséretében belépett az Iparművészeti Muzeum kapuján. A párisi kiállítás magyar kormánybiztosa és még többen fogadták. A király legtöbbet időzött a kiállítás legterjedelmesebb tárgyánál a huszártérben, melynek művészi hatása a felséget egészen elragadta. A felségnek nagyon tetszett *Hermann* Ottó ös-foglalkozások kiállítása, továbbá az iparművészeti kiállítás is s elmenetele előtt nem is késett kifejezni:

— Minden nagyon tetszett a mik itt vannak s remélem, hogy Párisban is tetszeni fognak.

* **Fényes esküvő.** Dr. *Wolf* Nándor kultuszminiszteri s. fogalmazó, az országos kogruabizottság jegyzője tegnap, f. hó 22-én tartotta esküvőjét Nagyváradon özv. dr. *Mayer* Ágostonné, városi főorvos özvegyének bájos és kedves leányával, Mariskával. Az esküvő előkelő és nagy közönség jelenlétében a Szent László-templomban ment végbe d. e. 11 órakor. Dr. *Vucskics* Gyula plebános végezte az esketést s a szertartás után szívéhez szóló beszédet intézett az új párhoz. Násznagyok voltak: dr. *Mayer* László városi tiszti orvos és *Wolf* Lajos kismártoni főszolgabíró. Esküvő után az örömanya, özv. *Mayer* Ágostonné házában fényes lakoma volt, melyen csak a szűkebb körű rokonság vett részt. Az új pár az éjjel utazott el a fővárosba.

* **Egy hadbíró ezredes öngyilkossága.** Fővárosi tudósítónk egy nagy föltűnést keltő öngyilkosság hírére távirja. Az öngyilkos *Miklós* Dániel honvéd hadbíró ezredes, ma d. u. 1 órakor a honvéd főhadparancsnokság épületében *agyonlőtte magát*. A lövés zajára hirtelen összefutott szolgák haldokolva vitték a 16-os számú katonai kórházba, a hol a délután folyamán elhunyt. — Az eset óriási szenzációt kelt a fővárosban, mert *Miklós* Dániel városzerte ismert jó modoru társaságokban járatos ember volt, a ki már előkelő állásánál fogva is a főváros legelőkelőbb köreiből fordult meg. Öngyilkosságának oka állítólag az, hogy egyik főnökével a délelőtt folyamán heves összeszólalkozása volt, ami a túl ideges természetű hadbíró ezredesre annyira hatott, hogy szobájába zárkózva az összeszólalkozás után, az öngyilkosságot nyomban végrehajtotta. Halálát felesége, gyermekei s nagykiterjedésű családjá gyászolja.

* **Számonkérőszék a városnál.** Pár hét óta a városi hivatalok minden ügyosztályában serényen folyik a munka. Mára készültek, nehogy a főispán kifogásolni valót találjon. Ma kezd meg ugyanis *Beöthy* László főispán Nagyvárad városánál a számonkérőszéket.

* **Uj közjegyző helyettes.** A debreczeni kir. közjegyzői kamara *Mezey* Mihály kir. közjegyző állandó helyetteséül *Sebő* Pál kir. közjegyző jelöltet kinevezte.

* **Perényi Margit Nagyváradon.** A nagyváradai közönség volt kedvence legközelebb Nagyváradra jön. A kereskedő ifjak ugyanis márczius 5-én hangversenyt rendeznek, melyre szereplőül felkérték *Perényi* Margitot is, ki tegnap tudatta a rendezőséggel, hogy a meghívást elfogadja.

* **A megmérgezett Körözs.** A mező-telegdi olajgyár évek óta megfertőzteti a Körözs vizét; ez által tönkre teszi a halállományt s főleg veszélyezteteti fél milliónál többre került vízművét Nagyvárad városának. Felirat, deputáció, helyszíni tárgyalás mind nem ért semmit, a régi állapot ma is fennáll. A központi járás főszolgabírójának közbelépésére el lett rendelve, hogy a folyó év első napjáig köteles a gyár olyan szűrőkészüléket felállítani, a mely teljesen megtisztítja a Körözs vizébe bocsátandó vitriol-salakkal fertőzött szennyvizet. A rendelet azonban csak a papíroson maradt meg, a valóságban nem hajtották végre még most sem. Ha a megye nem törődik a dologgal, Nagyvárad város polgármesterének lenne kötelessége, hogy a dolgot sürgesse s követelje a megfelelő szűrő-

készülék felállítását. *Dús* László főügyész már megtette jelentését. Miért nem mozognak a városházán?

* **A vizesgyáni jegyzőválasztás.** Még a múlt hó június havában *Katona* Mihály megyei irnokot községi jegyzővé választották Vizesgyán községben s a választást a megyei közgyűlés jóvá is hagyta. Ez ellen adott be fellebbezést *Kasztl* Sándor vizesgyáni lakos a közigazgatási bírósághoz. Fellebbezésében az illőtű elmondja, hogy a választási aktusban többféle szabálytalanság történt, mely miatt kéri a választás megsemmisítését. A közigazgatási bíróság ítélete tegnap érkezett meg az alispáni hivatalba. Az ítélet a panaszost felebbezésével *elutasította*.

* **A Calico-bál jövedelme.** A Bihar megyei és Nagyvárad Nőegylet által a Kereskedelmi Csarnok termeiben folyó hó 17-én rendezett Calico-bál bevétele volt belépti díjakból 1376 korona felülfizetésekből 84 korona összesen 1460 korona, A kiadások 751 korona 4 fillért tettek és így a bál az elaggott szegény asszonyok részére létesítendő menház javára 708 korona 96 fillért jövedelmezett.

Felülfizettek: Özv. báró Gerliczy Félixné 20 koronát, Papp György, dr. Fráter Imréné 10—10 koronát, ifj. özv. Schwartz Ábrahámné 6 koronát, ifj. Kohn Sámuel, Reizmann Mór, Vécsey Pál 4—4 koronát, Schwartz Ferencz, dr. Berkovits Zsigmondné, Bognár Sándorné 3—3 korona, Moes Károly, Savi-tezer György, Diamandy Miklósné, Tóth Jenőné, Papp Imréné, Farkas Izidor, Heller Ede, özv. Stet-ner Jánosné 2—2 koronát, Heller Manó 1 koronát.

A *Del Ortó Károly magkereskedő cég* 50 éves fenállásának emlékére a nőegyleti Erzsébet árvaház javára 50 koronát adományozott, a melyért valamint a felülfizetésekért az egylet elnöksége köszönetét nyilvánítja.

* **Bimbóhullás.** Sulyos, mély gyász érte *Báthory* László városi tisztviselőt és nejét. Egyetlen gyermekük alig egy éves korában tegnap éjjel elhunyt. Az ártatlan kis angyalt ma, pénteken délután temetik. A bánatos szülők a következő jelentésben tudják gyászukat: Székelyi Báthory László városi tb. irodaigazgató és neje szül. Rafalszky Vilma mint szülők, valamint özv. Báthory Gáborné és özv. Rafalszky Bódogné mint nagyszülők és az összes rokon-ság nevében is fájdalomtelt szívvél tudják szeretettel kis fiuk illetve unokájuk és rokonuknak Laczikának f. évi február hó 21-én éjjel 3/4 12 órakor 11 hónapos korában hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A kis halott hült tetemej f. évi február hó 23-án d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint Kálvária-utca 57. sz. háztól a váradi-olaszi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1900. február 22-én. Legyen könnyű pora és áldott emléke!

* **Fellner Nagyváradon.** A nagyvárad városi színház tervezői és építésvezetői: a bécsi Fellner és Helmer cég, mint a szakértők nyilatkoznak, mindenre kiterjedő gondal ügyelnek fel a színház építésére s itteni képviselőjük: *Krubicza* József mérnök teljes odaadással vezeti az építést. A cég egyik tagja: *Fellner* Henrik az éjjel Bécsből Nagyváradra érkezett s ma tüzetesen megtekinti a színház építkezését. Ez alkalmából a színház építésére felügyelő bizottság ma, pénteken délután 3 órakor ülést tart az építés színhelyén levő építési irodában.

* **Elsikkasztott 48 as huszárok.** A *H—k* írja a következőket: A párisi világiállításon a magyar ipar és művészet méltón lesz képviselve. Ahogy végignéztük az Iparművészeti Múzeumot, örömmel konstatáltuk, hogy a magyar kultúra diadalmasan fog helyt állni azon a nagy világtárlaton, melyen a legműveltebb nemzetek kulturájával kell majd versenyre lépnie. Sőt bizonyos, hogy a huszár-terem, a melyben a magyar katonai fejlődés történelmi képe van megörökítve, feltűnést fog kelteni. És éppen ebben a csoportban olyan hiányra bukkantak, mely élénk szomorúsággal tölt el bennünket. Vágó alkotásában, mely a huszárság történelmi

fejlődését ábrázolja szindus, bravurus csoport-képben, harcias rohamban látjuk elvonulni Mátyás fekete seregének lovasait, a tizenhatodik század, a kuruczháborúk huszárjait. III. Károly, Mária Terézia és II. József seregének daliás huszárságát. Ennyi az egész. Az a csoportrészlet, mely a sorozat történelmi tökéletességét, a fenséges eposz hatalmas bevezését megadná, hiányzik. *A szabadságharcz honvédkuszárjait nem látjuk sehol.* Pedig lehetett volna-e szebb befejezése a vászonra rögzített történelmi ciklusnak a negyvennyolczas huszárok felvonulásánál? Nem tudjuk érteni e csoport kihagyását. Tán elfogultság, vagy éppen gyávaság hagyta ki a dicsőséges sorozatból? Akárhogy is van, mindenesetre nagyhiánya.

* **Halálozás.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, testvér, sógor és rokonnak *Loidl* Györgynek folyó hó 21-én d. u. 1 órakor élte 65-ik boldog házassága 39-ik évében hat heti sulyos szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 23-án d. e. fél 10 órakor fog Hidegser-utca 19. szám alatt az ev. ref. egyház szertartása szerinti ima után az olasz-i sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai barátai és ismerősei tisztelettel meghívhatnák. Nagyváradon. 1900. február hó 21-én. Béke poraira! özv. *Loidl* Györgyné szül. *Kátay* Johanna az elhunyt neje, *Loidl* Mária, özv. *Fender* Ferenczné az elhunyt testvére, özv. *Németi* Jánosné szül. *Kátay* Karolin, özv. *Ember* Józsefné szül. *Kátay* Terézia, *Németi* Sándorné szül. *Kátay* Anália, özv. *Harangi* Györgyné szül. *Kátay* Jozefa, *Szücs* Istvánné szül. *Kátay* Eszter, özv. *Kátay* Károlyné az elhunyt sógornei. *Németi* Sándor, *Szücs* István az elhunyt sógorai.

* **Gyilkos vadászok.** Borzasztó gyilkossági eset történt Zsadány községben néhány nap előtt. *Schulteisz* István erdőőr régóta hadilábon állott néhány zsadányi lakossal, a kik szenvedélyes orvvadászok voltak s az uradalom vadállományát üzletszerűleg pusztították. *Schulteisz* lelkiismeretesen teljesítette erdőőri kötelességét, s éppen ez bántotta a vadászokat, mert e miatt sokszor meggyült a bajuk a közigazgatási hatósággal. A vadászok megkísérelték, hogy *Schulteisz*szal barátságos megegyezésre jussanak, de az ajánlatot *Schulteisz* mindannyiszor visszautasította. Ekkor fenyegetni kezdték *Schulteisz*t, de ez sem használt, sőt e miatt a bírósággal is meggyült a bajuk. E hó 18-án este *Schulteisz* néhány ismerősével találkozott. A kiknek a társaságában betért a korcsmába egy pohár borra. Éjjel tájban *Schulteisz* már kissé kaptos volt, a mikor felébredt benne a kötelességérzet, s otthagya a társaságot el indult az erdőbe. Minthogy *Schulteisz* még másnap reggel sem tért haza, neje és hozzátartozói keresésére indultak, s hosszas keresés után rá is találtak holttestére a község alatt folyó patakban. A mint a hullát a patakból kivették, borzadva látták, hogy a feje össze van verve, a miből megállapították, hogy *Schulteisz*t előbb agyonverték s ugy dobták be a patakba. A csendőrség ennek alapján megindította a nyomozást és sikerült a tetteseket *Berczi* Mihály, *Baricza* Ferencz és *Borsik* András ismert vadászok személyében hamarosan kideríteni. A tettesek, kiket a csendőrség letartóztatott, csak hosszas faggatás és a bűnjelek előtalálása után ismerték be tettüket, mire átadták őket a bíróságnak.

* **Elfogott rabló cigányok.** *Bodrog-Olasziban*, a hol a trónörökös nő vőlegényének, *Lónyay* Elemér grófnak a kastélya van, pár nap óta vakmerő betörések fordultak elő; fel törték gróf *Lónyay* Elemér gabona-magtárát, a honnan nagyobb mennyiségű gabonát vittek el. Ezekről a betörésekről levelezőnk az alábbi részleteket közli: A múlt hét folyamán *Olaszi* határában néhány sátoros cigánycsalád telepedett meg. Ahogy ezek megérkeztek, pár nap múlva a szomszédos községekből az a hír érkezett, hogy ott éjnek idején több rendbeli betörések történtek. A csendőrség megindította a nyomozást, de csak annyit tudtak elérni, hogy megállapították, hogy a különböző helyeken elkövetett betöréseket egy és ugyanazon személyek követték el. E hó 15-én *Bodrog-Olaszi-*

ban két bolthelyiséget törtek fel s onnan is pár száz forint értékű áruneműt vittek el és pedig a mint a nyomozás megállapította a betörők kocsival jártak s azon szállították az elrabolt tárgyakat. E hó 18-án éjjel feltörték, — mint említettük — gróf *Lónyay* Elemér gabona-magtárát. Ebből a betörésből kifolyólag sikerült a tetteseket kézrekeríteni. A tolvajok ugyanis a megrakott kocsikkal a park mellett lévő akáczson hajtottak keresztül, mely alkalmossal egy kiálló akáczfa ág egy teli zsákot felszakított, mit a tolvajok nem vettek észre, ennél fogva a gabona az egész uton szóródott s ez nyomot hagyott a tolvajok után. Másnap a csendőrség ezen a nyomon haladva, a cigányok tanyájához jutottak, de már ekkor a cigányok eltűntek, mert észrevették ők is, bár későn, hogy a gabona az uton elszóródott és az nyomra vezethet. A csendőrség üldözőbe vette a cigányokat, akiket sikerült is nagy hasza után elfogni. A betörésekből eredő tárgyak nagy részét a kocsikon, ellenben a gróf *Lónyay* gabonáját egy száraz kutba elrejtve találták. A betörő cigányokat átadták a bíróságnak.

* **Beszakadt kávéházi menyezete.** Az újpesti *Árpád-utca* egyik kávéházában nagy szerencsétlenség történt az este. Ugy tíz óra tájban az *Árpád* kávéház plafondjának egy része hirtelen nagy robajjal leszakadt. *Ováry* István magánzó is ott ült az asztalnál és nyugodtan szűrösköltette a kávéját, mikor a katasztrófa történt. A lezuhant fal épen ráesett és a szerencsétlen ember sulyosan megsebesült. A dolog nagy pánikot keltett a kávéházi vendégek közt, a kik abban a hiszemben, hogy az egész ház összedül, gyorsan kimenekültek az utcára. Egy előhívott orvos bekötözte *Ováry*t, a kit aztán a lakására vittek. Minthogy a kávéház menyezete végig meg van repedve, a rendőrség intézkedett, hogy a kávéházat egyelőre zárják be.

* **Megverték az angolokat.** Nem az afrikai harctéren történt, hanem Budapesten a legsötétebb *Ferencvárosban*, annak is a rosszabb hirtévre vergődött *Tompa-utczájában*. Történt pedig a dolog a képen, hogy a fiatal utczai csemeték, bátorságuk és vakmerőségük gyakorlására angol-búr háborút rendeznek az utcán, a hol botokkal és egyéb ütőszerszámokkal felfegyverkezve, a hadvezetőség által sorshuzás utján osztatnak be az angol vagy búr táborba. Ha a két sereg ilyenformán megalakul, elvoulnak a felállítási helyre, éktelen lármával megkezdik az előnyomulást. Természetesen, hogy ilyenkor néha-néha megakad egy a gyalog-, mint a kocsiközlekedés, mert jaj annak, a ki az előnyomulást bármi módon akadályozná. Az összecsapás rendszerint az *Angyal-utca* és a *Tompa-utca* keresztezésénél történik, a mi egy pár fejbeveréssel szokott végződni. Tegnap is egy ilyen nagyobb szabásu hadgyakorlat történt, mely alkalommal az angolokat ugy elverték a búrok, hogy a hadvezérüket *Csompó* Istvánt és a vezérkarnak néhány tagját véres fejvel szállították el a harcz színhelyéről. A heves küzdelemnek sok nézője akadt s a győzelmes búrokat lelkesen megéljenezték.

A második esküdszéki büntérgyalás.

Nagyvárad, febr. 22.

Ma folyt le a második büntügyi esküdszéki tárgyalás a nagyvárad törvényszék előtt.

Ez alkalmossal egy komádi-i gazda állott a törvényszék előtt a ki azzal volt vádolva, hogy a feleségét megakartá ölni.

A tárgyalás igen érdekesnek ígérkezett s valóban az is volt, kivéve azt, hogy az új eljárás sok formasága miatt a tárgyalás az egész napot igénybe vette, ugy hogy hét óra elmúlt este, mikor a tárgyalás véget ért. Ezzel a tárgyalással befejezést nyert a februári husztrums nincs több hasonló tárgyalás márczius közepéig.

Maga az eset a vádirat szerint a következő:

Cs. *Nagy* István komádi-i földes gazda tizenkét évig élt békés egyetértésben felesé-

gével, aki azonban a legutolsó időben sehogys sem volt megelégedve sorsával s egy szép reggelen az urát otthagya s elment egy *Balogh* Mihály nevű emberhez, akinél úgy vélte jobb dolga lesz, mert a férje a munkát nem igen kedvelte s e miatt az asszony nélkülözéseknek volt kitéve.

A férj mikor megtudta, hogy felesége elhagyta, megbánta azt, hogy az asszonynyal nem bánt elég jól s ezért elment utánna, kérte, hogy térjen vissza, ígérte, hogy megjavul, de az asszony nem engedett.

A férj két ízben kísérelte meg még az asszonyt a visszatérésre rábírní, de hiába végre is a végsőre határozta el magát.

Gazdájától szabadságot kért, elment elintézte ügyeit, így befizette egy temetkezési intézetbe az esedékes díjait s aztán magához véve egy nagy kést, felkereste feleségét, kit e szavakkal szólított meg.

— Mit álmódtál lelkem.

Az asszony erre azt felelte, hogy maga sem tudja, mire még egy ízben megszólalt:

— De tudom én! Én azt álmódtam, hogy megöllek!

A férj ezen kijelentése után kihuzta a csizma szárából a kést, az asszonyt a földre teperte s a kést a mellébe akarta döfni, de az asszony megragadta férje kezét s elhárította a csapást. De, hogy a szurás nem volt halálos, része volt ebben a házastársak kis leánykájának is, ki kérésre fogta a dolgot.

A férj aztán ugylátszik megbánta a dolgot, mert maga ment az asszony sebeit kimosni s aztán önként jelentkezett a csendőröknél.

A tárgyalás.

A tárgyaláson *Millye* Gyula táblabíró elnököl, a törvényszéki tanács tagja: *Fassie* Pál és *Kurovsky* Ferencz bírák s *Hermann* Aladár jegyző. A vádhatóságot dr. *Vámosy* Mihály képviseli, a vádlottat pedig *Duna* Florián ügyvéd védi.

A tárgyalás elején az ügy üsmertetése után az esküdszékét alakította meg az elnök. Az esküdszék tagjai lettek:

Zathureczky István, Fodor Lajos, Macskási Alajos, Rácz János, Takács László, Albert Mihály, Póli József, Friedlander Mór, Lukáts Antal, dr. Róz József, Bertsey György, Papp József rendes és Könczei József, Nadányi Jenő pótesküdték.

A vádlott kihallgatása.

Az elnök első sorban is vádlottat hallgatta ki. Hatalmas termetű, erős ember a vádlott, aki lehetőleg röviden felel a feltett kérdésekre.

Elnök: Beösméri a vádat?

Vádlott: Annyiban beösmérem, hogy a feleségemet meg akartam fenyeíteni, de megölni nem akartam, csak azt nem akartam tőnni, hogy mással csufosan éljen.

— El akarja beszélni az esetet?

— Igen. A feleségem megszökött egy *Balogh* Mihály nevű emberrel s elvitte az összes ingóságaimat s kis leánykánkat. Én vissza akartam hozni a feleségemet, leánykámát s az elvitt ingóságaimat, de az nem sikerült.

— Meddig élt együtt a feleségével?

— Tizenkét évig.

— Tudja miért hagyta ott a felesége?

— Nem.

— Megnyugodott később abba, hogy felesége s gyermeke nincs ott?

— Nem nyugodtam én meg soha s ezért arra határoztam magamat, hogy feleségemet vagy csendőrrel, vagy valami más uton-módon visszahozatom.

— Miért rendezte a temetkezési ügyét, mielőtt a feleségéhez ment?

— Gondoltam arra, hogy elemészttem magamat, nagyon resteltem, hogy feleségem otthagytott.

— A feleségével mit akart csinálni?

— *Lelkiismeretemre mondom*, hogy nem akartam vele mást, mint megfenyeíteni, de megölni nem akartam.

— A kést miért vitte magával?

— Azért, hogy kenyeret egyem vele, megvolt nekem az a kés már régen.

— A feleségénél nem volt senki sem?

— Nem csak a kis leányom.

— Hogy támadta meg a feleségét?

— Előbb megasztítottam s aztán ráfogtam a kést, mihez a feleségem hozzákaptam, s akkor én mindjárt eldobtam a kést.

— Miért fogta rá a kést a feleségére?

— Azért mert el voltam keseredve.

— Szándéka volt megölni?

— Nem.

— Hová akart szurni?

— Nem akartam én sehol sem megszurni, én csak megijesztetni akartam.

— Hiszen a kezét megsérrelmezte?

— Igen, de annak ő volt az oka, mert oda kapott a késhez.

— Nem kérlette a gyermek?

— A gyermek nem, csak az asszony kért, hogy ne öljem meg. Én mindjárt megsajnáltam, mikor láttam, hogy meg van vágva. Ki is mentem a kúthoz s a feleségemnek megmosogattam a kezét.

— Bántották a csendőrök?

— Nem.

— Mit ismert be a csendőröknek?

— Nem tudom, mert nagyon megvoltam zavarodva.

A vádlott kihallgatása ezzel véget ért.

Az asszony kihallgatása.

Utánna a panaszos feleséget hallgatta ki a törvényszék. Az asszony már nem fiatal s első sorban is azt jelentette ki, hogy a férje megbüntetését kívánja. Azt beösmerte, hogy most is *Balogh* Mihályval él.

— Van panassza a férje ellen?

— Van.

— Mi az?

— Sok bajom volt a férjemmel, mert mindig költözni kellett, mindig elcsapták. Sehol sem tudott egy évet kihuzni, minden évben négy-öt gazdája volt.

— Jól élt tizenkét év alatt a férjével?

— Dehogyan éltem jól, sokszor otthagytam.

— Hogy bántalmazta az ura?

— Egyenesen nekem jött, megtámadott, a földhöz vágott, rám térdelt, aztán a csizma szárából kihuzta a kést s rám fogta.

— Látszott az urán, hogy el van keseredve?

— Nem látszott.

— Megszurta az ura?

— A kis leányom kérte, hogy ne bántson, de ő azért többször felém szurt s több helyen meg is szurt. A kezemet most nem tudom használni.

— A kést megfogta?

— Igen megfogtam mind a két kezemmel.

— Azt gondolja, hogy megakartá ölni?

— Én azt hiszem.

— Kéri megbüntetni a férjét?

— Kérem.

— Kártérítést kér?

— Igen.

— Miért hagyta ott az urát?

— Azért mert azt hittem, hogy jobb dolgom lesz *Balogg*al. (Derűtség.)

— Vádlott: Van-e valami észrevétele a felesége vallomására?

— Igen van, az, hogy én észrevettem már régen, hogy a feleségem *Balogg*al szerelmeskedik.

Az ügyész indítványozza, hogy az asszony sebesülésének megvizsgálását a törvényszéki orvos által rendelje el s hogy az asszonyt eskesse meg a törvényszék.

A védő mindkét indítványt ellenzi.

A törvényszék az ügyész mindkét indítványát elfogadta s így a panaszos asszonyt megeskette.

A tanuk.

A tanuk kihallgatására került ezután a sor. Első tanu *Tóth* Elek, aki a dolgról igen keveset tud.

A második tanu *Tóth* Erzszi, az előbbi tanu kis leánya. Láta a tanyán a vádlottat, de az esetnek szemtanuja nem volt.

Zacharek Pál földmives elmondja, hogy a vádlott az eset elkövetése után előle megfutott. Vallomása nagyrészen ugyanaz, a mi a vádlotté.

A főtanu következett ezután *Balogh* Mihály, a kivel az asszony együtt élt. Kis kövér ember a tanu, a ki legelőször is azt jelenti ki, hogy a vádlottra nem haragszik.

— Beszéltek az asszonynyal már előbb is arról, hogy együvé mennek lakni?

— Nem, csak akkor, mikor ott hagyta az urát.

— Maga gyógyította az asszonyt.

— Én.

— Meddig gyógyult meg az asszony keze?

— Még most sincs meggyógyulva teljesen.

— Volt kettőjük között már előbb is viszony.

— Nem.

Bere Lajos tanu lényegtelen vallomása után *Csicsari* András csendőrt hallgatta ki a törvényszék.

Azt mondja a csendőr, hogy a vádlottat nem bántották s hogy a vádlott előttük beösmérésben volt, azt mondta, hogy feleségét megakartá ölni, aztán pedig magát akartá elemésztetni, de mint mondta a kis leánya sirása annyira meghatotta, hogy ezen tervétől elállott.

Váradi Sándor csendőr őrmester hasonlóan vall az esetről. Ez a tanu az előzményekről is tud, amennyiben a vádlott nála járt panaszkodni az asszonyról, aki elhagyta. Ez a tanu szállította el az asszonytól a férj ingóságait, sőt egy ízben az asszonyt vissza is kísérte a vádlotthoz.

— Látszott ezen az emberen az, hogy meg volt zavarodva?

— Egészen meg volt zavarodva, nem csak akkor, de már előzőleg vagy három héttel igen zavarodott volt s engem ez időben igen sokat zavart.

Vincze István és *Vincze* Istvánné tanuk a vádlott felesége közötti viszonyról tesznek vallomást.

A délutáni tárgyalás.

Délután legelőbb a felteendő kérdésekről volt szó, a mi hosszabb vitára adott alkalmat, amennyiben más kérdéseket akart feltenni az ügyész s másokat a védő.

A törvényszék a kérdést úgy döntötte el, hogy önállólag alkotott kérdéseket.

A vádbeszéd.

Vámosy Mihály terjesztette elő ezután a vádat. Elmondta, hogy a vádlott nem teljesítette azokat a kötelességeket, amelyeket teljesítenie kellett volna, mert a hitvestársi kötelességénél fogva dolgoznia kellett volna. Ezért hibás volt a vádlott s ezen hibájának volt következménye az, hogy a felesége elhagyta, hogy a családi béke megbomlott.

Bonczolgatja a vádat, amiből arra az eredményre jut, hogy a vádlottnak előre elhatározott szándéka volt nejt megölni. Erre mutat minden, az elkeseredés, ami lelkében dult, az, hogy kést vett magához, hogy rendezte temetkezési ügyét, hogy nejt olyan időben kereste fel, amikor egyedül volt. De emellett bizonyít még az is, hogy a csendőrök előtt azt mondta, hogy előre megfontolta a dolgot, azt pedig a vádlott sem állítja, hogy a csendőrök által bántalmazva lett volna. Daczára ennek a vádlott lelki állapotát a tett elkövetésekor, nem tartja olyanak, hogy a tettet előre nyugodtan megfontolhatta volna. Ezért nem a gyilkosság büntetnének kísérletében, hanem csak a szándékos emberölés büntetnének kísérletében kéri bűnösnek kimondani.

A tett elkövetésekor a vádlott beszámítható állapotban volt s ezért kéri a bűnös kimondását.

A minden ízében kiváló beszéd, nagy hatást tett.

A védbeszéd.

Duma Florián ügyvéd terjesztette elő a védbeszéd után a védelmet Tudomásul veszi az ügyész azon kijelentését, hogy a gyilkosság kísérletének vádját elejtette, illetve azt szándékos emberölés kísérletének büntettségévé minősítette. Hosszasan foglalkozik a váddal, amelyből azt a konkluziót vonja le, hogy a vádlott nem büntethető a büntető törvény szerint sem.

Kéri az esküdteket, hogy védenczére a nem bűnöst mondják ki

Az elnök mielőtt az esküdteket kioktatta volna a törvénynek ezen esetekre vonatkozó szakaszairól, megkérdezte a panaszos nőt, hogy kéri-e a férje megbüntetését s hogy a gyilkosság kísérletének a vádját fentartja-e továbbra is, daczára annak, hogy az ügyész azt másként minősítette.

A panaszosnő ezen kérdésekre kijelenti, hogy férje megbüntetését kéri s hogy ő azt, hogy a férje előre megfontolta-e tettét nem tudja, minek következtében az elnök kijelenti, hogy úgy tekinti, mintha az ügyész az indítványt elfogadta volna s így új kérdések feltételét rendeli el.

Az új kérdéseknek zárt ülésben történt elkészítése után az esküdtek visszavonultak ver- dikthozatalra.

A verdikt.

Hét órára járt az idő amikor Bócs József az esküdtek feje kihirdette az esküdtek verdiktjét.

Az esküdtek válasza a feltett három kérdésre a következő volt:

I. Bűnös-e a vádlott abban, hogy mejt szándékosan, de nem előre megfontolva megsérlemezte?

Nem.

II. Ha bűnös, ugy cselekményét önmagától hagyta-e félbe?

Igen.

III. Ha igen, vétkes-e a súlyos testi sértés vétségében?

Igen.

Igy az esküdtszék a vádlottat szándékos emberölés büntettségének kísérlete alól felmentette, azonban a súlyos testi sértés vétségében bűnösnek mondta ki.

Az ítélet.

A törvényszék ezen verdikt alapján a vádlottat bűnösnek mondta ki a btkv. 301. §-ába ütköző súlyos testi sértés vétségében, amiért két havi fogházra ítélte, amely büntetést azonban kitöltöttnek vett s elrendelte a vádlottnak szabadlábra leendő helyezését.

Az ítélet jogerős lett.

IRODALOM.

Lejáró pályázat.

A magyar kath. tanítók országos bizottságának tanügyi tanácsa a magyar kath. nép- oktatás kilencszázados történetének megírására 1899. évi december hónapban azzal a felhívással hirdetett pályázatot, hogy a mű megírására pályázni kívánók sziveskedjenek a munka szelleme — tartalma — és beosztásáról kellőleg tájékoztató tervezetet készíteni, e tervezetnek egy fejezetét a munkába megjele- nésre szánt teljes kidolgozásban megírni és azt az alantírt elnököknek 1900. évi február hónap végéig beküldeni.

A pályázni kívánókat szives tisztelettel emlékeztetem, hogy e pályázat a fentírtak sze-

rint néhány nap múlva lejár és hogy a kívánt tervezetet a mondott időre hozzám Nagyvá- radra méltóztatásnak küldeni.

Kelt Szatmárt, 1900. február 17.

Dr. Steinberger Ferencz,

váradi l. sz. kanonok, a magy. kath. tanítók országos bizottságának elnöke.

Pályázat katolikus tan- könyvek megírására.

A magyar püspöki kar 1900. évi január 29-én tartott értekezletének határozatából ezen- nel pályázatot hirdet a következő iskolai köny- vek megírására:

1. Kath. hittanra a középiskolák V. osztálya részére.

2. Kath. erkölcstanra a középiskolák VI. osztálya részére.

3. Kath. apologetikára a középiskolák VIII. osztálya részére.

A hittannak és erkölcstannak a tanulók fejlettebb tehetségeihez képest bővitenie, job- ban rendszeresítenie és alkalmas helyen a szo- kásos tévedésekre kiterjeszkedőleg magyaráznia kell a Katekizmusban tanult anyagot. A tár- gyalásban nem annyira a tudományos részle- tesség, mint inkább a gyakorlati élet szemmel tartása szükséges. A hittanban leginkább a dogmák helyes felfogását kell közvetíteni, míg a bizonyítás a kinyilatkoztatott igazságoknál többnyire feleslegessé válik. Mindazonáltal a helyes megértés kedvéért gyakrabban szüksé- ges a Szentírás egy-két rövid és világos helyét idézni. A szent hagyomány tanuinak nyilatko- zatait csak ritkább és igen nevezetes esetekben kell alkalmazni.

Az apologetika határozott tudományos ala- pon, de népszerűen tárgyalandó. Egyes tétel- nekél nem nagyobb számú, hanem inkább ke- vesebb, de döntő és világos bizonyítékokat kell felhozni.

Mind a három könyvnek pedagógiai szak- értelemmel kell alkalmazkodnia az illető osz- tálybeli tanulók értelmi fejlődéséhez és kép- zettségihez. Nyelvzetők egyszerű, magyar és világos legyen: belső és külső berendezések könnyítse meg a tanulást. Terjedelem tekinté- tében ugy kell a kijelölt anyagot feldolgozni, hogy a könyvek a tanítás céljaira tulterhelés nélkül használhatók legyenek.

A pályamunkák a szerző nevét és lakását rejtő jellegű levélboríték kíséretében Eszter- gomba, a hercegprímási irodába küldendők. A hittan benyújtásának határideje 1901 decz. 31., az erkölcstané 1903 decz. 31., az apologeti- káé 1905 decz. 31.

A három mű mindegyikére 1000 koronás pályadíj tüzetik ki. A pályanyertes munkákat a Szent-István-Társulat fogja kiadni; de a szerzők rendelkezni fognak a szokásos írói díj- jal. (Bővebb felvilágosítást nyújt a hercegpri- mási iroda. Esztergom.)

Kapós ének-mű. A múlt év utóján meg- jelent *Hárfahangok* című új és eredeti dallamu egyházi ének-füzet első kiadása egy hó alatt elfogyván, most *második*, bővített és javi- tott kiadásban lép nyilvánosságra. Előnyei most is kiválóak: költői becsü és az egyházi hatóság által is jóváhagyott szöveg, 25 darab kellemes, magyaros zamatu dallam, tiszta hangjegyekkel. Templomi és temetési célokra alkalmas tár- gyaiknál fogva minden róm. kath. kántor nagy hasznukat veheti és szép hatást érhet el velők. Szakértő zenészek nagy dicsérettel szóltak róluk. Megrendelhető szerzőnél, *Bépassy* János alsó-ábrányi plebánosnál. Borsodmegyében. Ára bérmentve csak 1 korona 40 fillér. (Az első kiadás megrendelői sem fogják megbánni, ha ezt is megrendelik. Az új szerzemények kiválóan sikerültek benne.)

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Molnár Géza.

- 4578 Kárpáti Miklós lopás.
- 4584 Nagy Imre emberölés.
- 4589 Flonta Floare orgazdaság.
- 4645 Veinberger Mihály testisértés.
- 4936 Szimucz Vaszali testisértés.
- 4657 Kovács Gábor lopás.
- 4697 Popa Gavrilla Petre testisértés.
- 4709 Józsa Ferencz testisértés.
- 4750 Bódis Péter sikkasztás.
- 4599 Ifj. Antal Mihály magánlaksértés.
- 4600 Kucsula Péter lopás.
- 4617 Alb Tógyer lopás.
- 4646 Pallagi Mihály rágalmazás.
- 4647 Kisded Sándor rágalmazás.
- 4652 Tarcsi Sándor lopás.
- 4667 Birnbaum Hermanné lopás.
- 4668 Gergely Aladár testisértés.
- 4752 Szakál László lopás.
- 4759 Luka Floráné lopás.
- 4782 Kupi János közesend elleni kihágás.

Előadó: Balogh Samu.

- 4843 Szegfü Rudolf család.
- 4844 Szibi Áron halált ok. testisértés.
- 4855 Balogh János és társa magánokirat ha- misítás.
- 4784 Libercz György testisértés.
- 4861 Szűcs Sándor testisértés.
- 4862 Kassai Mária becsületsértés.
- 4863 Triff Tódor becsületsértés.
- 4864 Mujerlucz Gáborné testisértés.
- 4865 Fenesi Imre becsületsrtés.
- 577 Klein Adolf lopás.
- 5858 Matye János rágalmazás.
- 4849 Deák Mihály rágalmazás.
- 4870 Mihelyes György lopás.
- 4874 Morgós Flore rágalmazás.

Előadó: Harmathy Károly.

- 87 Urszusz Flora erőszakos nemi köz.
- 4821 Jován Mitru sikkasztás.
- 4823 Lichtmann Márton közegészség elleni kihágás.
- 4895 Kulesár János rágalmazás.
- 4896 Schlézinger Ignác rágalmazás.
- 4939 Vas Sándorné rágalmazás.
- 4941 Mészáros Andrásné testisértés
- 4981 Zsugye Péter lopás.
- 4985 Czurkás Demeter testisértés.
- 4988 Biró Lajosné becsületsértés.
- 4991 Koncz Mihályné testisértés.
- 5050 Blumenfeld Dávid testisértés.
- 5051 Argyelán Jánosné lopás.
- 5483 Argyelán Mihály testisértés.
- 5114 Ifj. Molnár György rágalmazás.

Előadó: Urbán Adolf.

- 5172 Anyicza Ilie hivatalos hatalommal való visszaélés.
- 5263 Györi János hamis eskü.
- 5319 Szilágyi József testisértés.
- 5327 Kopesa Sándor lopás.
- 5406 Oroszki János testisértés.
- 5129 Nagy Lajos testisértés.
- 5180 Popa Nucza József lopás.
- 5181 Kondoros Péter rágalmazás.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR:

- Febr. 24. Tiszti estély.
- Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csar- nokban.
- Febr. 27. Zenekedvelők jelmez-estéje.
- Márcz. 4. Az ev. ref. Énnekkar dalestélye.

Zenekedvelők bálja. A zenekedvelők tegnap este tartották meg a 27-iki est főpró- báját fényes sikerrel. A képtelenebbnél-képtele- nebb dolgokon maguk a szereplők is szerfőlött

sokat nevettek. A meghívók már szétküldettek: ha azonban valaki nem kapta volna meg a magáét, sziveskedjék az iránt Mezey vagy Réz Mihályhoz fordulni.

Multság Szalontán. Felbuzdulva a szép sikeren, melyet tavalyi vállalkozásunk, lapunk multságára városunk közönsége szíves jóvoltából aratott, az idén is rendezünk folyó évi márczius 4-én a »Nemzeti« szálloda termeiben *felolvasással* egybekötött *táncestetélyt*, melyre t. czimet és kedves családját midőn tisztelettel meghívjuk, — egyttal örömmel tudatjuk, hogy ezen estélyünkre *Hentaller* Lajos orsz. képviselő, *Sas Ede* és ponori *Thevrenk* István urakat sikerült felolvasókul megnyernünk.

Multságunk tiszta jövedelmét most is helyi jótékony célra szántuk, a tervbe vett és állítandó »Kossuth«-szobor alapjának növelésére.

Belépő-díj: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona.

Az estély pontban 8 és fél órakor kezdődik, miért is t. czimedet a pontos megjelenésre kérjük, nehogy a későn jövők által a felolvasás zavartassék.

Tekintettel a fiazafias célra, felülfizetéseket hálás köszönettel fogadunk és hirlapilag nyugtázunk. Hazafias üdvözlettel a „*Szalontai Lapok*“ szerkesztősége.

REGÉNY-CSARNOK.

Házasság procuratio utján.

— Vig beszély. —

Irtá:

3

Lanka Gusztáv.

I.

Bödry lelkében bűnbánólag beismervén, hogy a szép kezekre alkalmazott csók által a hivatalnoki tekintély és illem ellen vétkezett, bocsánatot kérőleg bucsuzott el ügyes-bajos felétől.

Az elnöknek szokásai közé tartozott a hivatalos órák lejártával, csendes és meglehetősen hosszú, csaknem késő estig elhúzódó sétát tenni az utcákon.

Ezt a sétát ő nagysága kómóciónak nevezte.

Ez alkalommal is a hivatalból ment haza, hanem az országúton a város vége felé tartott.

Prosperről, szeretet gyermekéről gondolkozott és az annak számára szerzendő anyáról.

Rébék gondos volt ugyan, de mégis nélkülözte az anyai szeretetet és gyengédséget.

A fiucska a megszokott anyai ölelések és csók nélkül nem volt boldog. — Bödry el lehetett volna asszony nélkül. — Ő először se ösztönből házasodott, hanem egyik főnöke kivánságát teljesítette, ki unoka menyét nem tudta férhez adni. Bödry azonnal beleegyezett a frigybe, de az esküt akkorra halasztotta, a mikor főnöke pártfogása mellett, törvényszéki jegyzőből bírónak lett.

Kötekedő lény volt ugyan, de máskülönben Amáliának szabad mozgást engedett.

Amália alkalmasint tovább élt volna ha nem lett volna kénytelen a hosszú estéket Pestájával eltölteni.

A szolid férj Koczebue és Klopstokkal mulattatta, Amália pedig jobban szerette Dumast és Gondrecourtot.

Miután hiszük, hogy van más világ, azt is feltehetjük: hogy mind ketten örültek, mikor egymástól megszabadultak.

Az árokpárt nevezetű szorosban az elnök Vizslayval találkozott.

A jóbárát utját állotta.

Mosolygó arccal nem szokás, csak kellemezt mondani.

Bödry is kiderült.

— Meg van, még pedig mindkettő egy személyben, — szölt Vizslai meglegedetten. Mi van meg?! kérdő az elnök a házasságról egészen megfélekedve.

— A jó feleség és jó anya!

Bödrynek most már eszébe jutott, hogy barátja e tekintetben közbejárását ígért.

— Hol van?!

— Mindjárt megmutatom!

Ezeket mondva Ödön karon csipte Istvánt és elindultak.

— Mondhatom ritka példány! folytatta Ödön lelkesedetten. Gazdag testben és lélekben. Ha jól emlékszem, te nem szereted a szárazakat és a libuskákat, Pajti! Sylvestra... mit mondasz e latiumi névre? ... Gömbölyű mint egy potyka, eszes és olvasott mint Cenobia. Ha szeméit meglátod, el kell fordítanod tekintetedet, úgy fog szived csiklandozni. Fürtői: mint egy szekér gyepszéna; fogai mint a keleti-gyöngyök; ajkai mint az eper; nyaka mint egy alabástrom szobor; lábai kezei piczinyek, termete cédrus, járása lengő, tekintete meregő, hangja zengő...

— Hol van hát!?

— Nyugalom! mindjárt ott leszünk.

— Kora!?

— A legkorrektebb. Épen azon időköz, mikor a tavasz átsuttyan a nyárba, huszonöt-harmincz.

— Hát te hol és hogy ismerkedtél meg vele?

— Azonnal elmondom. Még most úgy se leshetnök meg, mert világos van. Mire elbeszélésnek vége lesz az alkony is befog köszönteni. Halld tehát. — Barátja vagy a regényeknek.

— Nem!

— Akkor igyekeznél fogok, hogy az eseményt mentül pongyolábban adhassam elő. — Hangverseny volt a choleraárvák javára. A művészi formába szorított czinczolás és bőgés külön-nemű hatást gyakorolt. — Emelkedés és lohadás! — Lelkesedés és lehangoltság: Kuszi Endiája — a szép özvegy neje — szinte jelen volt a hangversenyen, — hogy-hogy nem egyedül. — Feltűnt és hódított. — Az előadás allatt egy hadapród furakodott közelébe, de azt ugyanazon ezred kapitánya csakhamar kirturta. — Udvarolt a szép Endiviának, de ildomosan és mértékletesen. — Kondujtja még akkor ismeretlen volt. Megvallom, én magam is lázas figyelemmel kísértem. — A programhoz híven az előadás a muszkamarssal befejeztetett. — E marsnak verekedés lett a vége a turkophil diákok és russophil hivataloszlók között. Menekült aki menekülhetett. Endiviát a kard tokjával a kapitány védelmezte. Én — egy az állásomat és tekintélyemet horzsoló nyaklévessel az utcáira menekültem. — Alig haladtam azonban ezer lépést, női sikoltás érinté füleimet. Segítségére siettem. A kapitány feledkezett meg magáról, szemben Endiviával. Amint oda érkeztem ozonnal kardot rántott. — Én hátrálni kezdtem paraplémmal.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Anglia és az Egyesült-Államok.

Washington, február 21. A képviselőháznak arra a határozatára, a melyben azt a kérdést intézte a kormányhoz, van-e valami alapja annak a híresztelésnek, hogy Nagy-Britannia és az Egyesült-Államok között titkos szövetség van, Hay külügyminiszter azt a jelentést küldte a képviselőháznak, hogy ebből a híresztelésből egy szó sem igaz. A mai alkotmány mellett szó sem lehet titkos szövetségről, mert a szerződéseket a szenátusnak kell jóváhagynia.

A persa sah meghívása Angliába.

London, febr. 22. A Timesnek jelentik Teheránból, hogy az odaváló angol követ e hó 20-án kihallgatáson volt a

sahnál és hivatalosan meghívta, hogy látogasson el Angliába.

Forradalom Nikaraguában.

Washington, február 21. Az Egyesült-Államok costariczi követe jelenti: Itt forradalmi betörést várnak Nikaraguából. Állítólag kihirdették a hadi jogot és csapatokat küldtek a határra.

A spanyol régens-királyné a tüzkárosultaknak.

Madrid, február 21. A régens-királyné a belügyminisztert kiküldte Atoquinesbe, hogy a tüzkárosultak között 20.000 pezetát osszon szét.

SZERKESZTOI POSTA.

R. Gy. Erkölesi bizonyítványt a polgármesteri hivatal állít ki, de az illető kerületi biztos állítja ki előzetesen a véleményét. Bélyegköteles. Azonkívül a városi pénztárba 2 korona díjat kell fizetni, a mult évben alkotott szabályrendelet értelmében.

KÖZGAZDASÁG.

Az altalajturó eke haszna. Száraz, csapadékban szegény vidékeken az altalajturó eke használatát nem lehet eléggé ajánlani. Számos kísérlet bizonyítja, hogy altalajturóval porhanyított talajokon a növényzet sokkal inkább kibírja a szárazságot, a mi természetes is, mert rövid, de nagy eső a csak felületesen porhanyított földről nagyrészt lefolyik, ellenben a mélyebben porhanyított föld sokkal nagyobb mennyiségű vizet képes absorbeálni s azt hosszabban is megtartja, mert hajcsövessége mélyebben van széjjel rombolva, kétségtelen tehát, hogy az ősszel vagy télen át végzett mélyítés a talajnak már csak azért is nagyon előnyös, mert a szárazság káros hatását jelentékenyen csökkenti. Amerikában a nebraskai kísérleti állomáson hajtottak végre e tekintetben érdekes kísérletet. Egymás mellett fekvő, jó trágyaerőben levő, szuperfoszfáttal bőven megrágyázott területek egyikét altalajturóval megporhanyították, a másikat pedig közönségesen megszántották. Az eredmény meglepő volt. A csak közönséges módon megszántott területen az elvetett tengeri a szárazság miatt gyöngye, vékony szárat bocsájtott s azon apró csöveket termelt, a mélyen szántott talajon pedig a legszebb termés volt. Természetes, hogy az altalaj porhanyítása csak ott ajánlható, ahol a talaj eleget mély, nem kavicsos, nem agyagos.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 22.

Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	377.—
Magyar hitel	374.—
Allamvasut	380.—
Rimamurányi	328.50
Magyar jelzálog	230.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, február 22.

Buza októberre	7.81
Buza áprilisra	7.57
Uj tengeri	5.13
Rozs okt.	6.37
Zab okt.	5.14
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 22-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	98.50
Magyar koronajárdék	94.50

Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,0%	100.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.75
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérési jog megváltási kötvény	99.60
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	162.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.25
Osztrák járadék papírban	99.75
Osztrák járadék ezüstben	99.40
Osztrák járadék aranyban	99.—
Osztrák korona járadék	99.—
Osztrák államsorsjegyek	187.—
Osztrák magyar bankrészvény	17.70
Magyar hitelbankrészvény	748.50
Osztrák hitelintézet részvény	754.20
Párisi vista	96.20
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.15
London vista	242.50
20 márkás arany	23.60

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

211.—1900. szám.

Arverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezenél közhírré teszi, hogy a nagyváradi vidéki kir. járásbírósnak 1899. évi V. 760—1 számú végzésével Frankó Endre ügyvéd által képviselt Nagyváradi lat. szertartású káptalan felperes részére Tirjer Péter nagyváradi lakos alperes ellen 1254 kor. 72 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 15549 kor. becsült ingóságokra a nagyváradi vidéki kir. járásbírósnak 1899. évi V. 760—1 számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és feltűfogatatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Rontó községben alperes által használt bért malomba leendő megtartására határidőül 1900. évi márczius hó 10. napján délelőtt 9 órája kitűzetik mikor a bíróság lefoglalt gőzkazánok, szivattyúk, mérlegek, láncz és tűzifa legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárán alul is elfognak adni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne

mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.
Kelt Nagyváradon, 1900. évi február hó 12. napján.

Bosnyák Gergely.
kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

A nagyváradi l. sz. püspökségi uradalom tulajdonát képező m.-lazuri erdőgondnokság »B« üzemosztályába sorozott erdőrészekből a Hollód-Kötegyán-Vésztői h. é. vasut rippai állomásához 5 kilométerre fekvő és a vasut felé lejtő — Pusztá-Kis-Karánd és Mirló község határában fekvő mintegy 213 k. holdon levő 26383 ürméter hasáb, 7045 ürméter dorong és 3680 csomó rőzsefára becsült legnagyobb részben álló-erdő fatömege, továbbá ezen állag mellett fekvő területen feldolgozott 20443 ürméter hasáb, 5351 ürméter dorong és 2630 csomó rőzse kész tűzifa, mely fatömeg összesen 76,800 koronára van becsülve, zárt ajánlati eljárás útján — eladásra meghirdetetik.

A becsár 10%-kával ellátandó zárt ajánlatok 1900. évi április hó 2-án délelőtt 11 óráig nyújtandók be Nagyváradon, Fő-utca 18. szám alatt levő uradalmi erdőhivatalnál.

A becsülés és az eladási részletes feltételek Budapestben, Zerge-utca 4. sz. alatt levő urad. igazgatóságnál, Nagyváradon az uradalmi főtiszt és erdőhivatalnál, továbbá a lazuri erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy az eladási részletes feltételeket ismeri, és azokat elfogadja a szerződést — ajánlatának elfogadása esetén — bánatpénzének elvesztése feltétele mellett, értesítéstől számított 8 nap alatt aláírni magát kötelezi.

Nagyváradi, 1900. évi február 20.

Urad. erdőhivatal.

A híres**Haldek-féle****Elit-magvak**

u. m. 95% csiraképeségű

Oberndorfi répamag

99 1/2% tisztaságú

Lucerna-mag stb.

jutányos áron kaphatók.

Haldek mag-nagykereskedésében József Ó cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál Budapestben, Károly-körut 9 s a vidéken **minden jobb üzletben**, mely magot tart.

A cég nagyváradi képviselői **Kappel J.** és **Fischer** urak Sonnenwirt-ház. Telefon 124 sz.

Vendéglősök és korcsmárosok
figyelmébe!

Nagyobb mennyiségű **saját**
termésű tisztán lehuzott

ujbor

jutányosan — hordó számra is —
kapható

Janky Józsefnél

Nagyváradon.

Ugyanott kapható még néhány ezer **szőlő zöld és fásajtás** a legnemesebb **csemege, muskotály** fajokból és olasz rizlingből, továbbá 500 darab két éves legbecselesebb **őszi barack** szemzésekéből.

Tizezer 2 éves riparia szőlő is
kapható.

☞ **Közvetítő kerestetik.** ☞

Legtisztább
Legjobb
Legolcsóbb

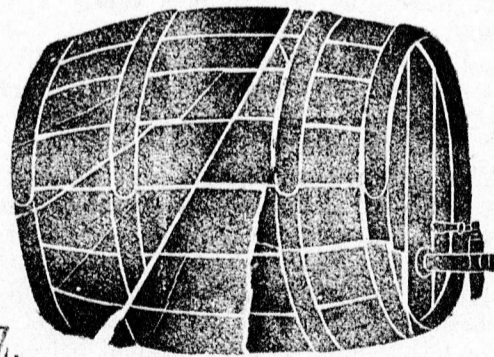
BOROK

Magyar
Hamisítatlan
Hegyi

CZEGLÉDY SÁNDORNAL

„Zöldfa“-szálloda, Nagyváradi,

Kényelmes szobák, modern étterem, kávéház.

☞ **Olcsó árak!** ☞

56 literen felül adónélkül.

56 literen felül adónélkül.

ÁR J E G Y Z E K:

Saját termésű hegyi ujbór literje kicsinyben	—	frt 36 kr.	nagyban	—	frt 32 kr.	
1885. Nagyváradi fehér	„	—	frt 40 kr.	„	—	frt 36 kr.
1886. Érmelléki fehér	„	—	frt 50 kr.	„	—	frt 46 kr.
1886. Erdélyi fehér	„	—	frt 40 kr.	„	—	frt 32 kr.
1885. Ménesi veres	„	—	frt 60 kr.	7/10 palack	—	frt 50 kr.
1886. Sashegyi veres	„	—	frt 50 kr.	„	—	frt 40 kr.
1885. Diószegi bakar	„	—	1 frt — kr.	„	—	frt 80 kr.
1886. Erdélyi rizling	„	—	1 frt — kr.	„	—	frt 80 kr.
1880. Szomoróúti	„	—	2 frt — kr.	„	—	frt 50 kr.

☞ **Kétéves gyökeres, legfinomabb különféle fajú****Lakodalmak alkalmával**

és azonkívül

bankettek és társasbédék,

a legfényesebb kiállításban úgy a „Zöldfa“-szállodában, mint magánlakásokon jutányos áron eivállaltatnak.

Allandó előfizetők étkezésre elfogadtatnak.
szőlővesszők kaphatók.